

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРАЛД ТОЛИЛУУЛАХ НЬ:

- Засгийн газраас тайлагнасан Монгол Улсын 2024 оны нэгдсэн төсвийн нийт тэнцвэржүүлсэн орлого ба тусламжийн дүн 29,670.8 тэрбум төгрөг, нийт зарлага ба цэвэр зээлийн дүн 30.5 их наяд төгрөгийн гүйцэтгэлийг аудитаар баталгаажууллаа;
- Нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэл нь Төсвийн тухай хууль болон Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагыг хангасан боловч, Төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахтай холбоотойгоор төсвийн хүрээний мэдэгдэлд дахин өөрчлөлт оруулж байгаа нь төсвийн тогтвортой байдлын зарчим алдагдаж байгаад анхаарал хандуулах;
- Төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй төсөл, арга хэмжээг улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд тусгаж батлах зөрчил давтагдан гарч байгаа тул төсвийн төсөлд шаардлага хангаагүй арга хэмжээг санал хүргүүлсэн, өргөн барьсан, баталсан тохиолдолд хариуцлага тооцох эрх зүйн орчныг сайжруулах;
- Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын аудитаар өмнө жилүүдэд УИХ-д толилуулсан, Засгийн газарт зөвлөсөн асуудалд шинжилгээ хийж, улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтыг дунд хугацаанд төлөвлөхгүй орхигдож буй тогтолцооны алдааг залруулах тодорхой шийдвэр гаргахыг толилуулж байна.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ САЙДАД:

1. Төсвийн бодлого, чиглэлийг урт болон дунд хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичиг, Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөнд тусгаж хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, үйл ажиллагааны явц, үр дүнг нэгдсэн байдлаар үнэлж, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн толилуулга, тодруулгад тусган тайлагнал болон хариуцлагын системийг хөгжүүлж, хяналт-шинжилгээний чанарыг дээшлүүлэх;
2. Үндэсний баялгийн сангийн орлогын эх үүсвэрийг бүрдүүлэх бодлогын хүрээнд улсын төсвийн оролцоотой болон оролцоогүйгээр хайгуул хийж нөөцийг нь тогтоосон стратегийн ач холбогдол бүхий ашигт малтмалын орд, түүний үүсмэл ордыг эзэмшигчийн тухайн ордод оруулсан хөрөнгийн 34 хүртэлх хувьтай тэнцэх хувьцааг төр эзэмших эсхүл ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөрөөр орлуулах боломжийг судалж, ашигтай хувилбарыг сонгон хуулийн этгээдүүдтэй хэлцэл хийж сангийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх;
3. Үндэсний баялгийн санд эх үүсвэр төвлөрүүлж, хөрөнгө оруулалт хийж эхэлсэнтэй холбоотойгоор Ирээдүйн өв сангийн хуульд заасан корпорац байгуулах, хөрөнгийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх эрх олгосон мандатыг боловсруулах бэлтгэл ажлыг эхлүүлж, хөрөнгө оруулалтын цэвэр орлогыг сангийн хөрөнгө оруулалтын өгөөжид суурилсан эрсдэлийн удирдлагатай уялдуулж, урт хугацаанд төсвийг тогтворжуулах бодлого боловсруулах;
4. Монгол Улсын төсвийн бодлогыг урт хугацааны тогтвортой өсөлт рүү чиглүүлж, сонгуулийн мөчлөгөөс үл хамаарах хариуцлагатай төсөвлөлт хэрэгжүүлж, урсгал зардлыг хязгаарлах бодлого баримталж, цаашид төсвийн макро эдийн засагт үзүүлэх нөлөөллийн шинжилгээг хийж төсвийн зарлагын хуваарилалтыг оновчтой хийх;
5. Засгийн газрын байгууллагуудын бүтэц, чиг үүрэгт иж бүрэн шинжилгээ хийж, давхардал болон хийдлийг арилгаж, бүтэц зохион байгуулалтыг цомхон, оновчтой болгох, төсвийн зарцуулалтын үр ашгийг сайжруулж үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх;
6. Төсөвт байгууллагуудтай ижил түвшний чиг үүргийг хэрэгжүүлдэг, төсвөөс санхүүждэг, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхэлдэггүй, үйл ажиллагааны орлого бүрдүүлдэггүй зарим улсын төсөвт үйлдвэрийн газруудын цалингийн хэмжээг бусад төсвийн байгууллагуудын нэгэн адил Засгийн газраас баталсан албан тушаалын цалингийн ангилал, шатлалыг мөрдүүлэх;

7. Төрийн албаны тухай хууль болон Засгийн газрын 2024 оны 128 дугаар тогтоолд нэмэлт өөрчлөлт оруулан төрийн үйлчилгээний албан тушаалын үндсэн цалингийн дээд хэмжээ хязгаарыг тогтоож, төсвийн сахилга батыг дээшлүүлэх;
8. Улсын төсвөөс олгосон татаас, хөнгөлөлтийн үр нөлөөг үнэлж, тухайн салбарт үзүүлсэн нийгэм, эдийн засгийн үр өгөөжийг тодорхойлж, татаас хөнгөлөлтийг үе шаттайгаар бууруулах бодлогыг баримталж төсвийн ачааллыг багасгах;
9. Олон жил дамнасан эргэн төлөлт хийгдээгүй зээл, дампуурсан банк, хадгаламж зээлийн хоршооны хохирогчдоос үүссэн авлагыг барагдуулах ажлыг эрчимжүүлж холбогдох хууль, тогтоомжийн дагуу эрх бүхий байгууллагад хандан шийдвэрлүүлэх, хууль, шүүхийн байгууллагаар эцэслэн шийдвэрлэсэн тогтоол, шийдвэрийг хэрэгжүүлж, хэлэлцэн баталгаажуулах;
10. Нийгмийн даатгалын сангийн чөлөөт үлдэгдлийг мөнгөн хадгаламж хэлбэрээр санхүүгийн хэрэгсэлд хөрөнгө оруулахад тулгарч байгаа асуудлыг салбарын хууль, тогтоомж, журам заавартай нийцүүлэх эрх зүйн зохицуулалтыг бүрдүүлэх;
11. Эрүүл мэндийн даатгалын санд үүссэн нөхцөл байдалд дүн шинжилгээ хийж, Эрүүл мэндийн даатгалын тогтолцоонд бодлогын шинэчлэл хийх;
12. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт болон урсгал зардал, тусгай сан, орон нутгийн төсөв, хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр хийх төсөл, арга хэмжээг төсөвт өртөг, зориулалт, нэр төрөл, хамрах хүрээ зэргээр нарийвчлан тодорхойлж зааглах эрх зүйн зохицуулалтыг бүрдүүлж хэрэгжүүлэх;
13. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтыг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, хүлээн авах үе шат бүрд хийх хяналтын давтамж, шалгуурыг тодорхойлж, хяналт хариуцлагын системийн эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгох;
14. Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нараас эрх шилжүүлэн хэрэгжүүлэх, багцад задлах төсөл, арга хэмжээний цар хүрээ, нэр төрөл, зориулалтын шалгуурыг бий болгож эрх зүйн зохицуулалтаар хангах;

САНГИЙН ЯАМ

САНГИЙН САЙДАД:

1. Төсвийн бодлогыг хэрэгжүүлэхдээ хүрэх үр дүн, шалгуур үзүүлэлтүүдийг тодорхой, хэмжигдэхүйц байдлаар төлөвлөж, хэрэгжилт болон үр дүнг төсвийн гүйцэтгэлтэй уялдуулан тайлагнах, төсвийн үр ашиг, хариуцлага, ил тод байдлыг нэмэгдүүлэх;
2. Төсвийн төлөвлөлтийг төсвийн хязгаарт нийцүүлэн төлөвлөсөн эсэхийг хянаж, батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулахад төсөв захирагчдын санхүүгийн сахилга бат, хариуцлагыг сайжруулахад анхаарч, оновчтой удирдлагыг хэрэгжүүлэх;
3. Бараа, үйлчилгээний бусад зардал болон бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж зэрэг зардлуудыг хэт ерөнхий багцалсныг нарийвчилж, үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн нэгэн адил баталсан эдийн засгийн ангиллаар хуваарилан төлөвлөж, зарцуулалтын ил тод хариуцлагатай байдлыг сайжруулах;
4. Төсвийн орлогод баримталж буй татварын бодлогыг бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлалд нийцүүлэн төвлөрлийг сааруулах, уул уурхайн бус салбаруудын хөрөнгө оруулалтыг татах замаар эрдэс баялгийн экспортын мөчлөг дагасан орлого төлөвлөлт, бүрдүүлэлтийн хамаарлыг бууруулах бодлого боловсруулж, хэрэгжүүлэх;
5. Төсвийн төслийн саналыг боловсруулах, төсвийн суурийг хянах, батлах явцад холбогдох төсвийн ерөнхийлөн захирагчидтай хамтран ажиллах тогтолцоог сайжруулах;
6. Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газрын даргын төсөвт эрхлэх асуудлын хүрээнд нь хамаарахгүй хороо, зөвлөл, ажлын албаны зардлыг төлөвлөж, санхүүжүүлэхгүй байх;
7. Орон нутгийн зарим сан, ерөнхий данс, ангилагдаагүй данс, хөтөлбөр арга хэмжээний нэр, зориулалт ангиллыг хуульд нийцүүлэн тодорхой болгож, орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад мөрдүүлэх, хяналт, удирдлагын нэгдсэн бодлогоор хангах;

8. Өрийн бүтцийг хянаж, гадаад өрийн эзлэх хувийг бууруулж, дотоодын хөрөнгийн зах зээлийг хөгжүүлэх бодлогын арга хэмжээ авах;

9. Гадаад зээлээр санхүүжиж байгаа төсөл хөтөлбөрийн мөнгөн урсгалыг бодитой төлөвлөж, зээлийн ашиглалт, өрийн менежментийг сайжруулах;

10. Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын үндсэн үйл ажиллагааны орлогын төлөвлөгөөг бодитой тооцож, төсөвт тусгуулах;

11. Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудас болон хуульд заасан байгууллагын төрөл, нэршлийн хувьд зөрүүтэй, мэдээллийг ялгаатай, харилцан адилгүй мэдээлдэг байдлыг арилгаж, шилэн дансны хуульд нийцүүлэн журам болон цахим системийг уялдуулах, иргэд олон нийт хэрэглэхэд ойлгомжтой, ил тод байх боломжийг бүрдүүлэх;

12. Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөх, зарцуулах зарчмыг баримталж, хөрөнгө оруулалтаар худалдан авах тоног төхөөрөмжийн хэрэгцээ шаардлагыг тооцож төлөвлөх, төсөвт өртгийн урьдчилсан судалгаа хийх, тендер шалгаруулалтад үнэ өртгийн судалгааг ашиглах заавар, журмыг боловсруулах, батлуулах;

13. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх барилга байгууламжийн төсөл, арга хэмжээг үнэлж, эрэмбэлэх журам, холбогдох аргачлалуудад өөрчлөлт оруулах, их засвар, тоног төхөөрөмж, ТЭЗҮ ангиллын төсөл, арга хэмжээг үнэлэх, эрэмбэлэх заавар журам боловсруулж, батлуулах;

14. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний худалдан авах ажиллагаанд нэгдсэн удирдамжаар дотоод аудит хийж хяналт хариуцлагыг сайжруулах арга хэмжээ авч үр дүнг тайлагнах;

15. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжиж дууссан, хэрэгжиж байгаа, өмнөх онуудад эхлүүлсэн боловч хэрэгжиж дуусаагүй зогссон барилга байгууламжийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл, судалгааг Төсвийн хөрөнгө оруулалтын удирдлагын цахим системд бүртгэн хэрэгжилтийг хангуулах тогтолцоог бүрдүүлэх;

**МОНГОЛ УЛСЫН ШАДАР САЙД БӨГӨӨД
ЭДИЙН ЗАСАГ, ХӨГЖЛИЙН САЙДАД:**

- Эдийн засгийн эмзэг байдлыг нэмэгдүүлсэн эрдэс, баялгийн үнэд суурилсан орлогын огцом өсөлтөөс зайлсхийж, төсвийн тогтвортой байдлыг хадгалах, олон тулгуурт эдийн засгийн бүтцийг бий болгох үзэл баримтлалыг жил бүрийн төсвийн урт, дунд хугацааны бодлогод тодорхойлж, хэрэгжүүлэх;
- Тухайн жилийн улсын хөгжлийн төлөвлөгөө, төсөвт баримталсан бодлогын хүрээнд хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүнг үнэлж, хэрэгжилтийг тайлагнах;

АЖ ҮЙЛДВЭР, ЭРДЭС БАЯЛГИЙН САЙДАД:

- Уул уурхайн биржийн зэсийн баяжмалын арилжааны зарлах суурь үнийг олон улсын биржийн зарласан катодын цэвэр зэсийн өдөр тутмын албан ёсны үнээр, хайлуулах, цэвэршүүлэх зардлын дундаж үнийг зах зээлийн зарчмын дагуу тодорхойлох, зохицуулах тогтолцоог бий болгох;

ХУУЛЬ ЗҮЙ, ДОТООД ХЭРГИЙН САЙДАД:

- Татварын байгууллагаас хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн мөнгө угаасан байж болзошгүй, татварын бүрдүүлэлт ногдуулалттай холбоотой гэмт хэргийн шинжтэй хэргүүдийг шийдвэрлэх ажиллагааны хууль эрх зүйн орчныг сайжруулах;

**МОНГОЛ УЛСЫН САЙД, ХЯНАЛТ ҮНЭЛГЭЭНИЙ
ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ ДАРГАД:**

- Засгийн газрын Хяналт хэрэгжүүлэх газрын чиг үүргийн хүрээнд тухайн жилийн нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэлийн аудитаар Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарт өгсөн аудитын шийдвэрийг хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөө, хэрэгжилтийг нэгтгэн, үр дүнг хянаж, Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх;
- Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарын хэрэгжүүлсэн хөтөлбөрийн хүрсэн үр дүнг тодорхойлсон чанарын болон тоо хэмжээний үзүүлэлтэд жил бүр тогтмол хяналт шинжилгээ хийж, үнэлж, тайлагнах;

**ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙД БӨГӨӨД ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ДААТГАЛЫН
ҮНДЭСНИЙ ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГАД:**

- Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн www.health.gov.mn цахим программын хөгжүүлэлтийг сайжруулж, хяналт хэрэгжүүлж байгаа мэргэжилтний хамаарлыг хязгаарлаж, хяналтыг бүрэн цахимжуулах;

ТӨСВИЙН ЕРӨНХИЙЛӨН ЗАХИРАГЧ НАРТ:

- Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар ирэх онуудад хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг дунд хугацаагаар төлөвлөж, тухайн жилд хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төсөвлөлтийн шаардлагыг өмнөх онд хангуулахад чиглэсэн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;
- Төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтэд хяналт тавих үйл ажиллагааг сайжруулж эрх шилжүүлэн хэрэгжүүлж байгаа төсөл, арга хэмжээний нэгдсэн судалгаа мэдээллийг нэгтгэх, сайдын багцын хүрээнд төлөвлөлт, худалдан авах ажиллагаа, хэрэгжилт, гүйцэтгэл, бүртгэл хэлбэрээр төсвийн жилийн эцсийн байдлаар бэлтгэж гүйцэтгэлээр баталгаажуулдаг тогтолцоог бий болгох;
- Орон нутгийн 2026 оны төсөвт төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй буюу төсөвт өртгийг тойм дүнгээр баталж хэрэгжүүлсэн, зураг төсөл, төсвийг магадлалаар баталгаажуулаагүй төсөл, арга хэмжээг төлөвлөхгүй байх, төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтэд тавих дотоод хяналт болон захиалагчийн хяналтын үр нөлөөг дээшлүүлж, үр дүнг тооцож ажиллах;
- Хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, худалдан авалт, гүйцэтгэл, санхүүжилтийн ажиллагаанд холбогдох хууль, журам, заавар, аргачлалыг чанд мөрдөж ажиллах.